

Varuh človekovih pravic
Dunajska cesta 56
1000 Ljubljana

Datum objave: 15. oktober 2026

Javni poziv zagovornikom človekovih pravic – vprašalnik za pripravo analize njihovega položaja v Sloveniji

Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (Varuh) v okviru Centra za človekove pravice pripravlja analizo položaja zagovornikov človekovih pravic v Sloveniji. Z njo želi pridobiti podrobnejši, na konkretnih izkušnjah temelječ vpogled v pogoje za njihovo delovanje ter v morebitne ovire, pritiske, grožnje in druge okoliščine, ki vplivajo na njihovo delo.

Za namen te analize so zagovorniki človekovih pravic posamezniki, skupine in organizacije, ki samostojno ali skupaj z drugimi z miroljubnimi sredstvi spodbujajo, varujejo ali si prizadevajo za uresničevanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin.¹

Med zagovornike človekovih pravic lahko glede na konkretno dejavnost sodijo zlasti predstavniki nevladnih organizacij in neformalnih pobud, aktivisti, novinarji in drugi medijski delavci, odvetniki in drugi pravni strokovnjaki, raziskovalci in akademiki, sindikalisti, okoljski zagovorniki ter drugi posamezniki, kadar s svojim delom prispevajo k varstvu in uresničevanju človekovih pravic.

Varuh vabi k posredovanju konkretnih izkušenj iz obdobja **od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2026**. Če vprašalnik izpolnujete pred 31. decembrom 2026, navedite izkušnje do dneva izpolnitve. Poziv ostaja odprt do **15. januarja 2027**; do tega dne lahko sodelujoči posredujejo tudi dopolnitve glede dogodkov, ki so se zgodili do **31. decembra 2026**. Prosimo, da se pri odgovarjanju omejite na skupno dolžino do 3000 besed.

Sodelovanje je prostovoljno.

Varuh bo prejete informacije obravnaval za namen priprave analize položaja zagovornikov človekovih pravic v Sloveniji in poročila, ki bo javno objavljeno.

Podrobnejša pojasnila o zaupnosti, uporabi informacij in možnosti navedbe identitete so navedena ob koncu vprašalnika.

¹ Definicija je prevzeta iz Deklaracije o zagovornikih človekovih pravic, sprejete z resolucijo Generalne skupščine Združenih narodov št. 53/144 z 8. marca 1999.

VPRAŠALNIK VARUHA ČLOVEKOVIH PRAVIC RS

O POLOŽAJU ZAGOVORNIKOV ČLOVEKOVIH PRAVIC V SLOVENIJI (2020-2026)

1. Na katerem področju človekovih pravic delujete in v kakšni obliki? Ali odgovarjate kot posameznik ali kot predstavnik organizacije, skupine oziroma pobude?

Navedite področje in raven svojega delovanja (na primer lokalno, regionalno ali nacionalno) ter obliko, v kateri delujete, na primer kot posameznik, član neformalne pobude, predstavnik nevladne organizacije, novinar, odvetnik ali drug pravni strokovnjak, raziskovalec, akademik, sindikalist ali drugače. Če delujete v okviru organizacije ali pobude, navedite njeno ime.

2. Ali ste v obdobju od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2026 doživeli konkretno oviro, pritisk, grožnjo, nasilje ali drugo negativno ravnanje ali posledico, za katero menite, da je bila oziroma bi lahko bila povezana z vašim delom na področju človekovih pravic?

Če da, na kratko opišite dogodek ali dogodke oziroma okoliščine in pojasnite, zakaj menite, da obstaja takšna povezava. Če je mogoče, navedite tudi približni čas dogodka ter kdo je bil po vašem vedenju vanj vključen oziroma od kod je pritisk izviral. Ni treba, da ste o povezavi z vašim delom prepričani.

Izkušnje so se lahko nanašale na primer na grožnjo, nadlegovanje, diskreditacijo, javno stigmatizacijo, razkritje osebnih podatkov, fizični napad ali drug poseg v osebno varnost, poškodovanje prostorov, opreme ali drugega premoženja, spletno nadlegovanje ali drug digitalni incident, civilni, kazenski, upravni ali drug pravni postopek, omejevanje izražanja, zbiranja ali združevanja, pritiske ali ukrepe, povezane z udeležbo na protestih oziroma javnih shodih, spremljanje/sledenje oziroma posege v zasebnost, ali drugo okoliščino.

Če menite, da je na vrsto ali intenzivnost dogodka vplivala tudi katera od vaših osebnih okoliščin ali vaš položaj, lahko to navedete in po želji pojasnite, za katero osebno okoliščino ali položaj je šlo.

3. Ali ste se v zvezi z dogodkom oziroma okoliščinami iz prejšnjega vprašanja obrnili na pristojni organ ali drugo institucijo? Kakšen je bil odziv?

Če je mogoče, navedite organ oziroma institucijo, bistvene izvedene ukrepe in svojo oceno odziva. Navedete lahko tudi, ali je bila po vašem mnenju prepoznana povezava dogodka z vašim delom oziroma dejavnostmi, povezanimi s spodbujanjem, varstvom ali uresničevanjem človekovih pravic ter ali so bili sprejeti ustrezni zaščitni oziroma preventivni ukrepi. Če postopek še traja ali ste po dogodku doživljali podobne grožnje, pritiske ali druge ovire, lahko navedete tudi to.

Navedete lahko tudi odziv drugih institucij, organizacij, strokovnih ali stanovskih združenj, medijev, delodajalca, financerja ali drugih akterjev, če je bil ta po vašem mnenju pomemben za nadaljnji potek dogodka, vašo zaščito ali možnosti nadaljnjega dela.

Če dogodka niste prijavili oziroma se niste obrnili na pristojni organ ali drugo institucijo, lahko navedete razlog.

4. Ali so navedene okoliščine vplivale na vaše nadaljnje delo na področju človekovih pravic?

Na primer na obseg ali način vašega dela, javno nastopanje, izbiro tem, sodelovanje v javnih razpravah, pripravljenost prevzeti nove primere ali dejavnosti oziroma odločitev, da določene dejavnosti omejite ali opustite. Če želite, lahko navedete tudi vpliv na sodelavce, organizacijo, počutje ali občutek varnosti.

5. Ali ste v obdobju, na katero se nanaša ta poziv, zaznali spremembe zakonodaje, politik ali postopkov oziroma konkretne odločitve, prakse ali druga ravnanja državnih oziroma lokalnih organov, ki so otežila ali olajšala vaše delo na področju človekovih pravic?

Če da, navedite konkretne primere, približni čas oziroma obdobje ter na kratko pojasnite njihove vplive na vaše delo. To lahko vključuje na primer način uporabe ali razlage predpisov, upravne ali druge odločitve, izvajanje nadzorov ali drugih postopkov, način komuniciranja oziroma javnega odzivanja organov ali spremembo ustaljene prakse.

Navedete lahko tudi primere dobrih praks, ki so izboljšale možnosti za varno in učinkovito delo, povezano s spodbujanjem, varstvom ali uresničevanjem človekovih pravic.

6. Ali ste imeli pri svojem delu na področju človekovih pravic težave pri dostopu do državnih organov, organov lokalnih skupnosti ali drugih javnih institucij oziroma pri sodelovanju z njimi in v postopkih odločanja?

To lahko vključuje dostop do informacij ali pristojnih institucij, pravočasno vključevanje v pripravo zakonov, politik ali drugih odločitev, ustreznost rokov, transparentnost postopkov, možnost učinkovitega sodelovanja, obravnavo vaših predlogov, izključevanje iz postopkov ali stigmatizacijo zaradi vašega dela, povezanega s spodbujanjem, varstvom ali uresničevanjem človekovih pravic.

Če da, na kratko opišite konkretno izkušnjo.

7. Ali ste v obdobju, na katero se nanaša ta poziv, imeli konkretne težave pri dostopu do financiranja oziroma drugih virov ali doživeli zavrnitev, zmanjšanje ali odvzem financiranja, nesorazmerne administrativne zahteve ali drugačno obravnavo, ki je otežila ali onemogočila vaše delo na področju človekovih pravic oziroma za katero menite, da je bila oziroma bi lahko bila povezana z vašim zagovorniškim delom ali vsebino vaših stališč?

Če da, opišite okoliščine in njihov vpliv na vaše delo. Navedete lahko tudi način določanja pogojev, meril ali razporejanja sredstev, če je ta konkretno vplival na vaše zagovorniško delo.

8. Ali želite opozoriti še na drug konkreten dogodek, ravnanje ali okoliščino iz obdobja, na katero se nanaša ta poziv, ki bi jo moral Varuh pri pripravi analize posebej upoštevati?

9. Kateri ključni ukrepi bi po vaših izkušnjah najbolj prispevali k varnemu in spodbudnemu okolju za zagovornike človekovih pravic v Sloveniji?

10. Ali bi bili po potrebi pripravljeni sodelovati tudi v krajšem poglobljenem razgovoru z Varuhom?

☐ Da

☐ Ne

Če ste odgovorili pritrdilno, prosim, navedite kontaktni podatek, na katerem vas lahko Varuh doseže.

Zaupnost in uporaba informacij

Pri obravnavi odgovorov in pripravi analize bo Varuh upošteval vaše izbire glede načina uporabe posameznih informacij in razkritja vaše identitete.

Če za posamezne navedbe ne želite, da se javno razkrijejo, to ob njih posebej označite ter navedite, ali se lahko uporabijo v anonimizirani oziroma ustrezno posplošeni obliki ali pa jih Varuhu posredujete le v vednost.

Če pri posamezni navedbi ne določite posebne omejitve, jo lahko Varuh uporabi v objavljeni analizi ob upoštevanju vaše spodaj navedene izbire glede razkritja identitete. Varuh se lahko ne glede na podano soglasje odloči, da posamezne informacije ne objavi ali jih zaradi varstva sodelujočih oziroma drugih oseb dodatno anonimizira ali posploši.

Pri odgovarjanju upoštevajte tudi, ali bi razkritje posameznih informacij lahko ogrozilo vas ali drugo osebo. Osebnih podatkov tretjih oseb ne navajajte, če niso potrebni za razumevanje primera. Kadar navedba imena tretje osebe ni potrebna, namesto imena navedite njeno funkcijo oziroma vlogo.

Soglasje za razkritje identitete v končni analizi

Če na vprašalnik odgovarjate kot posameznik v svojem imenu: ali soglašate, da Varuh v končni analizi vaš primer po potrebi predstavi na način, ki lahko omogoča vašo prepoznavo, vključno z navedbo vašega imena in priimka?

☐ Da

☐ Ne

Če odgovarjate v imenu organizacije, skupine ali pobude: ali soglašate, da Varuh v končni analizi primer po potrebi predstavi na način, ki lahko omogoča njeno prepoznavo, vključno z navedbo njenega naziva oziroma imena?

☐ Da

☐ Ne

To soglasje ne velja za posamezne navedbe oziroma dogodke, pri katerih ste izrecno določili drugačen način uporabe. Pri teh bo Varuh upošteval vašo posebej navedeno omejitev.

Če soglasja ne podate, bo Varuh informacije v objavljeni analizi uporabil le na način, ki ne omogoča vaše prepoznave oziroma prepoznave organizacije, skupine ali pobude.

Soglasje za navedbo identitete ni pogoj za sodelovanje. Podano soglasje ne pomeni, da bo Varuh posamezne informacije, vaše ime in priimek oziroma naziv ali ime organizacije, skupine ali pobude v končni analizi nujno objavil.

Splošne informacije o varstvu osebnih podatkov pri Varuhu človekovih pravic Republike Slovenije so na voljo na spletni strani »**Varstvo osebnih podatkov**«: <https://www.varuh-rs.si/o-varuhu/varstvo-osebnih-podatkov>.

Oddaja odgovorov

Odgovore na vprašalnik v skupnem obsegu do 3000 besed lahko posredujete do 15. januarja 2027:

- po elektronski pošti na: info@varuh-rs.si, pri čemer v zadevi navedite »ODGOVOR NA VPRAŠALNIK – ZAGOVORNIKI ČLOVEKOVIH PRAVIC«, izpolnjeni vprašalnik pa priložite v formatu Word (.docx).

Dodatna pojasnila

Posredovanje odgovora v okviru tega javnega poziva samo po sebi ne pomeni vložitve pobude za obravnavo individualne zadeve pri Varuhu. Če želite, da Varuh vaš konkretni primer obravnava kot pobudo v skladu z Zakonom o varuhu človekovih pravic, jo vložite po postopku, navedenem na spletni strani Varuha: <https://www.varuh-rs.si/potrebuje-te-pomoc/obrazec-za-vlozitev-pobude>.

Za dodatna pojasnila v zvezi z javnim pozivom se lahko obrnete na elektronski naslov info@varuh-rs.si.